

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Sodobna naloga demokracije.

Vprašanje o pravi ureditvi človeške družbe in države je prastaro vprašanje, ki je človeštvo vedno zanimalo in ki ga radi tega zgodovina ni nikdar odstavila z dnevnega reda. Povojna doba daje temu vprašanju prvenstvo med vsemi tistimi zadevami, ki jih javnost smatra za pereče. Iz krize, ki se je začela med svetovno vojno ter traja v svojih naslednjih naprej, so vznikli v nekaterih državah poskusi rešiti z diktaturo, bodisi komunistično, bodisi nacionalistično, težko vprašanje pravilne državne ureditve. Poskusi niso dovedli do zadovoljivih rezultatov. Že dosedanje izkustvo, ki ga mora daljnje trajanje samo potrditi in pomnožiti, uči, da se ne more na razvalinah človekove in narodove svobode zgraditi krepka in trajna zgradba urejene in ljudi zadovoljujoče družbe in države. Ne v samovladstvu, marveč v demokraciji (ljudovladi) je rešitev.

To misel je krepko in poljudno poudaril g. minister dr. Korošec v svojem govoru, ki ga je imel pretekli teden v radiu našim izseljencem v Evropi in Ameriki. Oznanujoč obnovo in zavarovanje prave demokracije kot glavno skrb naše sedanje vlade, je poudaril: »Demokracija predstavlja kot neprecenljiva pridobitev dolgotrajnega zgodovinskega oblikovanja ono obliko, ki varuje dostojanstvo človeka in ga dviga do res pravega in svobodnega državljanja, je ona oblika družabnega življenja, ki omogoča največji razmah vseh duševnih in kulturnih sil naroda!« Je sicer res, tako je opozoril g. minister, da hočejo pod plaščem demokracije razne temne in celo prevratne sile priti na površje ter se pod zaščito demokracijskega načina upravljanja dokopati do oblasti. Vendar smo lahko brez skrbi. Naš narod je pretesno povezan z zemljo in naravo ter ima pregloboko ukoreninjen čut za demokracijo, za svobodo, da bi se dal zapeljati in omamiti od takih idej, ki jih širi komunizem ali fašizem.

Demokracija sicer brani svobodo, toda ne nebrzdano svobodo, zlasti na gospodarskem polju. V 19. stoletju je zagospodoval v gospodarstvu sistem liberalizma, ki je dovedel do absolutne nadvlade industrijskega in bančnega kapitala nad delavci in obrtniki. V družbi so nastala nesoglasja, razdalja, razpoke. Tako ni moglo več dalje iti, da bi bil mali človek, delavec, obrtnik, pa tudi celotno gospodarstvo prepuščeno na milost in nemilost kapitalizmu in bi bilo zgolj predmet njegove špekulacije. Država je morala poseči v gospodarstvo, da ga vodi, uravnava ter da spravi v sklad vse sile, ki delujejo v gospodarstvu. To imenujemo urav-

nano (vođeno) gospodarstvo. In tu mora nepristranski opazovalec ugotoviti, da so demokracijske države, čeprav niso zagnale tolikega hrupa, v tem oziru storile prav toliko in še več ko one, ki so zavrgle demokracijo. Da, z eno razliko: z manjšim in nenasilnim omejevanjem osebne svobode, tako, da se danes v demokracijskem pojmovanju oblikuje nov gospodarski obraz: uravnano, ne pa, da se tako izrazim, dresirano gospodarstvo, ki se razvija tam, kjer ni demokracije.

Zahtevamo vođstvo in načrtnost v gospodarstvu. Naše prepričanje je, da tudi gospodarstvo ni nikak naravni proces, marveč da je njegovo oblikovanje v bodočnosti zasnovano na volji svobodno hotečih ljudi, če prav v polni meri prizna-

vamo težino naravnih predpogojev. Oblika uravnane, načrtnega gospodarstva nam bo tudi dala možnost, da napremo vse sile, da naše gospodarstvo dvignemo na tako stopnjo, da bo pri nas dovolj kruha za vse. Čas to zahteva od nas. Naš narod raste in se množi. Vsako leto šteje nad 200.000 duš več. Pot v svet nam je več ali manj zaprta. Zato moramo najti doma možnost zaposlitve in dela za vse. Smo še vedno pretežno poljedelska država, ki mora svoje odvišne, mnogokrat pa tudi vprav od ust pritrngane pridelke izvažati drugam v zameno industrijskih izdelkov. Vemo, da je pri tem delo kmeta slabo plačano. More se vsled tega govoriti o izrabljanju poljedelskih držav od strani kapitalno močnih. Vemo pa tudi, da to more in tudi mora biti drugače. In da to bo drugače, je naloga mednarodne demokracije.

Popravek.

Ni res, da je Kasacija odločila, da se v kazenskem postopanju, katerega je pokrenil zasebni tožilec Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije zastopan po advokatu dr. Werk Hugu zoper obtoženca dr. Josipa Srebrniča, škofa na Krku, radi krivičnega dela klevete dopušča dokaz resnice in da nižje instance tega dokaza niso dopustile, temveč je resnica, da se Kasacija s tem vprašanjem sploh ni nikdar bavila, pač pa je Okrožno kot prizivno sodišče v Zagrebu rešavajoč priziv privatnega tožilca s svojim sklepom razveljavilo sodbo prvega sodišča in dalo nalog, da se izvede dokaz resnice, četudi ta sploh ni bil predmet priziva.

Ni res, da se razsodba Okrožnega sodišča v Zagrebu od 9. januarja 1937 posl. br. Kpr. 1004/1936/1 glasi tako, kakor je objavljena v Vašem uglednem listu »Slovenski Gospodar« od 3. marca 1937, res pa je, da se v njej nahaja sledeči odstavek:

»Z ozirom na to, da se je inkriminirano dejanje dogodilo 8. januarja 1933;

z ozirom na to, da v konkretnem slučaju vsled višine kazni pravica na kazenski progon zastara po § 78 zad. odst. k. z. v dveh letih, a po § 79 odd. 3 v vsakem slučaju v štirih letih (absolutno zastaranje);

z ozirom na to, da je od dne, ko je dejanje storjeno, pa do izreka razsodbe preteklo štiri leta;

z ozirom na to, da je pred pravomočnostjo prvoinstančne razsodbe nastopilo absolutno zastaranje iz § 79 ods. 3 k. z. in da je treba to zastaranje vzeti v obzir po § 408 kp. po službeni dolžnosti v vsakem stadiju postopanja, morala se je pobijana razsodba razveljaviti in obtoženca oprostiti obtožbe po § 280 k. p.«

Iz tega odstavka sodbe izhaja, da je sledila oprostitev obtoženca dr. Josipa Srebrniča, škofa na Krku, radi dela klevete samo zato, ker je nastopilo štiriletno absolutno zastaranje.

V Zagrebu, dne 10. aprila 1937.

Advokat dr. Hugo Werk kao punomoćnik
Uprave Saveza Sokola Kralj. Jugoslavije.

Avstrijski kancler v ospredju z novim načrtom. Avstrijski kancler dr. Schuschnigg objavlja po časopisju svoj načrt glede zveze podonavskih držav. Avstrija, Čehoslovaška, Jugoslavija, Romunija in Madžarska bi naj sklenile obrambno in trgovinsko pogodbo. Za slučaj napada katere izmed naštetih držav bi ji priskočile ostale na pomoč. Če bi se pa skuhalo v Evropi kaj vojni podobnega in bi ne

bilo prizadeto Podonavje, potem bi ohranile države dr. Schuschniggove zveze strogo nepristranost. Trgovske pogodbe naštetih držav bi naj dovedle do medsebojne carinske in gospodarske spojitve.

Nemški gospodarski minister v belgijski prestolici. Nemški gospodarski minister dr. Schacht re je mudil zadnji teden v Bruslju. Nemci bi radi z Belgijo gospodarsko sodelovali, ker posedajo Belgijci obsežne kolonije s sirovinami, katere Nemčiji tolikanj primanjkujejo.

Prazno strašilo. Zadnje dni je bilo levičarsko časopisje v Evropi polno vesti o zblizanju med Nemčijo in Rusijo. Na